

Tanmenet

Földrajz tantárgy

Esti tagozat 10. évfolyam

Időkeret: 36 óra

Célok és feladatok

- Megismertetni a tanulókkal a világban zajló gazdasági folyamatokat és azok következményeit.
- Valós képet nyújtani a Föld különböző térségeinek a gazdaságáról, a világgazdaságban betöltött szerepéről.
- A diákok szemléletének a formálása a jelenségek, folyamatok több szempont szerinti vizsgálatával, térben és időben történő változásainak nyomon követésével.
- Tudatosítani kell a tanulóknál, hogy az ember természeti és társadalmi lényként él a Földön, egy komplex rendszert alkotva.
- Ismerje meg a globális problémák okait, tudatosítsa, hogy a globális problémák megoldásához a társadalmi, a gazdasági, a technikai és a politikai tényezők összehangolása szükséges.

A továbbhaladás feltétele

- A tanuló ismerje a világgazdaság szerkezetét, folyamatait.
- Ismerje a világgazdaság centrumait, a világgazdaságban betöltött szerepüket.
- Mutassa be az egyes térségek gazdasági átalakulását, gazdasági tevékenységét.
- Ismertesse a globális problémákat, mutassa meg tematikus térképeken ezek földrajzi elhelyezkedését.
- Keressen összefüggéseket a növekvő termelési, fogyasztási igények és a környezeti problémák kialakulása között.

I. A VILÁGGAZDASÁGI FOLYAMATOK		
1.	A gazdasági élet szerkezete, mutatói.	humán erőforrás, GDP, GNP, gazdasági szerkezet, foglalkozási szerkezet, primer szektor, szekunder szektor, terciér szektor, infrastruktúra, kvaterner szektor, aktív kereső, foglalkozási átrétegződés
2.	A gazdasági rendszerek. A világgazdaság története	hagyományos, tervutasításos gazdaság, piacgazdaság, profit, tőke, kereslet, kínálat, világgazdaság, privatizáció
3.	A globalizáció és a transznacionális vállalatok	globalizáció, világgazdasági korszakváltás, kőolajár-robbanás, infláció, kommunikációs technológia, transznacionális vállalat, anyavállalat, leányvállalat, innovációs központ, K+F tevékenység, "kéményes ipar", "csavarhúzó iparágak"
4.	A nemzetgazdaságok szerepe régen és ma. A regionális gazdasági integrációk és a nemzetközi szervezetek	nemzetgazdaság, nemzetközi kereskedelem, szabadkereskedelem, protekcionista gazdaságpolitika, vám, kvóta, embargó, külkereskedelmi mérleg, működő tőke, regionális gazdasági integráció, preferenciális vámövezet, szabadkereskedelmi övezet, vámunió, közös piac, gazdasági unió, politikai unió, Európai Unió, Európai Gazdasági Térség, ASEAN, EFTA, CEFTA, Alpok-Adria Közösség, Kárpátok eurorégió, IMF, Világbank, WTO, OPEC, ENSZ, FAO, WHO, UNESCO, WWF, NATO, Nemzetközi Vöröskereszt
5.	A pénz szerepe a világgazdaságban. A nemzetközi tőkeáramlás és az adósságválság	pénz, árupénz, készpénz, bankszámlapénz, valuta, deviza, konvertibilitás, valutaárfolyam, értékpapír, állampapír, kötvény, részvény, hitel, kamat, árutőzsde, értéktőzsde, árfolyam, tőzsdeindex, BUX, Dow Jones, nemzetközi tőkeáramlás, működőtőke-befektetés, zöldmezős beruházás, barnamezős beruházás, adósságválság, rögzített kamat, változó kamatozású hitel, eladósodás, adósságspirál, adósságcsapda, átütemezés
II. A GAZDASÁGI ÉLET SZERKEZETÉNEK AZ ÁTALAKULÁSA		
6.	A mezőgazdaság	extenzív művelés, intenzív művelés, hagyományos mezőgazdaság, égető-talajváltó gazdálkodás, ugar, árasztásos gazdálkodás, oázisgazdálkodás, nomád pásztorkodás, farmgazdaság, ültetvényes gazdálkodás, monokultúra, városellátó övezet
7.	Az energiagazdaság.	elődleges és másodlagos energiahordozó, fosszilis és alternatív energiahordozó,
8.	Az ipar	kitermelő ipar, alapanyagipar, feldolgozóipar, húzóágazat, csúcstechnológia, ipartelepítő tényező, agyelszívás, iparipark, ipari szerkezetváltás, elektronika, mikroelektronika, miniatürizálás,
9.	A szolgáltatások	szolgáltatások, infrastruktúra, kombinált fuvarozás, turizmus, információs gazdaság
10.	Számonkérés	

III. RÉGIÓK, ORSZÁGOK, ORSZÁGCSOPORTOK A VILÁGGAZDASÁGBAN		
11.	A fejlődő és a fejlett országok	centrum, periféria, félperiféria, növekedési pólus, világgazdasági Triád, duális gazdaság,
12.	Az amerikai gazdasági erőtér. Latin-Amerika	fogyasztói társadalom, high-tech ágazatok, megalopolisz, NAFTA, technológiai park, eladósodás, urbanizáció, embargó,
13.	Latin-Amerika	mesztic, mulatt, zambo,
14.	Japán és Délkelet-Ázsia	technopolisz, vám, kvóta, exportösztönző politika, kistigrisek, városállam, újonnan iparosodó országok
15.	Kína és India gazdasága	különleges gazdasági övezet, nyitott város, rozsdáövezet, hinduizmus, kasztrendszer, demográfiai robbanás, zöld forradalom,
16.	A kőolajra épülő gazdaságok. Izrael és Törökország gazdasági jellemzői	tőkefelhalmozás, vendégmunkás, tranzitilleték, iszlám, csöpögtető öntözés
17.	Afrika gazdasága	periféria, duális gazdaság, hagyományos mezőgazdaság, ültetvény, monokultúra, éhezés, fertőző betegségek, analfabéta,
18.	Számonkérés	
19.	Az Európai Unió kialakulása, intézményei	Európai Unió, integráció, Közös Piac, euró, Európai Tanács, Európai Bizottság, Európai Parlament, Miniszteri Tanács, Európai Központi Bank
20.	Az európai együttműködés alapjai	közös agrárpolitika, védővám, lefőlözés, garantált felvásárlásiár, regionális politika, régió, környezetpolitika
21.	A csatornán túl: Nagy-Britannia	alkotmányos monarchia, különállás politikája, hagyományos iparvidék, rozsdáövezet, szerkezetváltás
22.	Az európai gazdaság magterületén: Franciaország	élelmiszerexportőr, atomerőmű, árapályerőmű, szerkezetváltás, TGV, turizmus, idegenforgalom, városállam, globális város
23.	Az integrálódás példája a Belenux-államok	integrációs törekvések, specializált gazdaság, belterjes mezőgazdaság, tranzitforgalom, Randstad, ipari park
24.	Az európai integráció vezető gazdasági hatalma: Németország	újraegyesítés, vendégmunkás, hagyományos iparvidék, gazdasági szerkezetváltás, tranzitút, tartomány
25.	Alpesi országok Európa közepén	semleges ország, nemzetközi szervezet, bankrendszer, havasi pásztorkodás, szakosodás, K+F

26.	Fejlett országok a magterületen kívül	tajga, fjord, belterjes mezőgazdaság, duális szerkezetű ipar
	Európa napos oldala: Dél-Európa	mediterrán éghajlat, déli gyümölcsök, kétarcú gazdaság, bérfuvarozás, technológiai park, idegenforgalom
27.	Kelet-Közép-Európa	periféria, szocialista ország, rendszerváltás, piacgazdaság, privatizáció, munkanélküliség, recesszió, külföldi működő tőke, rozsdáövezet, uniós tagság,
28.	Délkelet-Európa: Kultúrák metszetében	etnikai és vallási sokszínűség, szocialista ország, délszláv konfliktus, uniós tagság, idegenforgalom, logisztika
	Európa keleti végein	szocialista ország, rendszerváltás, Független Államok Közössége, hagyományos iparvidék, gazdasági szerkezetváltás, ásványkincsvagyon, képzett munkaerő
29.	Számonkérés	
IV. MAGYARORSZÁG		
30.	Magyarország népessége és települései	természetes szaporulatés fogyás, ki- és bevándorlás, korfa, öregedő népesség, nemzeti és etnikai kisebbség, tanya, falu, város, agglomeráció, régió, megyei jogú város
31.	Hazánk gazdasági jellemzői. A szolgáltatások szerepe a gazdaságban	rendszerváltás, piacgazdaság, privatizáció, gazdasági szerkezetváltás, munkanélküliség, külföldi működő tőke, tranzitforgalom, sugaras szerkezetű úthálózat, logisztikai központ, falusi turizmus, zöldturizmus, külkereskedelmi mérleg
32.	Magyarország energiagazdasága. Az ipar	alternatív energiaforrás, biomassza, bioüzemanyag, húzóágazat, zöldmezős beruházás, barnamezős beruházás, ipari park
33.	Magyarország agrárgazdasága	gabonafélék, ipari növények, biogazdálkodás, borvidékek, talajerózió
V. A GLOBÁLIS PROBLÉMÁK		
34.	Túlnépesedés-népességfogyás. Éhezés-túlfogyasztás. Fogyatkozó természeti erőforrások	túlnépesedés, eltartóképesség, népességfogyás, túlfogyasztás, mennyiségi és minőségi éhezés, élelmiszerválság, erdőirtás, túllegeltetés, túlhalászás, energiatakarékosság,
35.	Környezetszennyezés. A fenntartható fejlődés.	globális felmelegedés, ózonréteg elvékonyodása, elsavasodás, fenntartható fejlődés, ökológiai lábnyom, biodiverzitás
36.	Számonkérés	